

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 20 lipca 2009 r.

**Pan
Arkadiusz Tomczyk
Dyrektor Izby Celnej
w Poznaniu**

LPO-410-20-01/2009
P/09/139

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu skontrolowała Izbę Celną w Poznaniu, zwaną dalej „Izbą”, w zakresie egzekwowania obowiązków celnych od podmiotów prowadzących handel internetowy w latach 2007–2009 (do końca II kwartału).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 3 lipca 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie przygotowanie Izby do egzekwowania obowiązków celnych od podmiotów prowadzących handel internetowy, pomimo stwierdzonych uchybień.

1. Zgodnie z dyspozycją art. 1 ust. 2a ustawy o Służbie Celnej², organy celne mają prawo realizować swoje zadania podejmując czynności kontrolne oraz prowadząc postępowania przygotowawcze zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania karnego i Kodeksu karnego skarbowego. Z dniem 24 lipca 2006 r. uchylony został (na podstawie art. 187 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym³), przepis art. 1 ust. 2a ustawy o Służbie Celnej, nadający służbie celnej uprawnienia do prowadzenia czynności o charakterze operacyjno-rozpoznawczym, co w ocenie NIK nie pozostaje bez wpływu na wywiązywanie się z zadań stanowiących przedmiot niniejszej kontroli. W okresie objętym kontrolą NIK, w Izbie nie został wypracowany sposób organizacji kontroli sprzedaży

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2004 r. Nr 156, poz. 1641 ze zm.

³ Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 ze zm.

internetowej. Wskazać jednak należy, że określenie organizacji kontroli sprzedaży internetowej towarów podlegających kontroli sprawowanej przez Służbę Celną stanowiło przedmiot prac powołanego w tym celu, w Ministerstwie Finansów, specjalnego zespołu. Do prac w tym Zespole Izba wytypowała, na wniosek Zastępcy Dyrektora Departamentu Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier Ministerstwa Finansów, dwóch funkcjonariuszy celnych, jednakże, z przyczyn niezależnych od Izby, osoby te w skład Zespołu nie weszły.

2. Ustalenia kontroli NIK wykazały, że w Izbie (Wydział Zarządzania Ryzykiem), nie były prowadzone udokumentowane analizy dotyczące zagrożeń związanych z handlem internetowym w odniesieniu do obrotu towarowego z krajami trzecimi. Ten stan rzeczy był w trakcie kontroli wyjaśniany brakiem przesłanek do prowadzenia w tym zakresie analiz.

W toku kontroli NIK, wskazywano również, że zagadnienie handlu internetowego mogłoby zostać uwzględnione w „Centralnym rejestrze ryzyk”, opracowywanym na podstawie regionalnych rejestrów, w kategorii „Wprowadzenia towarów na obszar celny Wspólnoty do czasu otrzymania przeznaczenia celnego” (zagrożenie przemytem towarów). Stosownie do wymogów określonych przez Ministra Finansów, w Izbie był prowadzony i aktualizowany na bieżąco dokument pn. „Regionalny rejestr ryzyk”.

3. NIK pozytywnie ocenia działania Izby podjęte w związku z otrzymanymi informacjami zewnętrznymi o nieprawidłowościach związanych z handlem internetowym. W okresie objętym kontrolą, w 2009 r. do Wydziału Zarządzania Ryzykiem wpłynęły dwie informacje dotyczące handlu internetowego. Ustalenia kontroli NIK wykazały, że w Izbie podjęto niezwłocznie działania wyjaśniające, w wyniku których sprawy zostały przekazane do właściwych organów (Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu oraz Pierwszy Urząd Skarbowy w Poznaniu).

4. W Izbie nie były podejmowane ukierunkowane czynności zmierzające do realizacji zadań Służby Celnej w zakresie określonym w art. 1 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy o Służbie Celnej ze szczególnym nastawieniem na objęcie nimi podmiotów oferujących towary w ramach handlu internetowego (zjawisko handlu internetowego było bowiem traktowane, jako jedna z wielu form obrotu towarowego).

NIK zwraca uwagę na fakt, że w myśl art. 6h ww. ustawy, organ celny może wykonywać wszelkie czynności kontroli celnej, które uzna za stosowne według przepisów prawa celnego. Organ celny może w każdym czasie podejmować czynności z zakresu kontroli celnej wobec towaru znajdującego się na terytorium kraju w celu ustalenia, czy towar został wprowadzony na obszar celny Wspólnoty Europejskiej zgodnie z przepisami prawa (jednym z istotnych źródeł wiedzy na temat rodzaju i pochodzenia towarów stanowiących przedmiot obrotu oraz podmiotów uczestniczących w tym obrocie, ze względu na stosunkową dostępność danych, jest niewątpliwie internet).

5. W planach kontroli opracowanych dla Izby oraz podległych jej urzędów celnych nie były ujmowane kontrole handlu internetowego towarów importowanych lub nabytych w ramach dostaw wewnątrzspółnotowych. Ustalenia kontroli NIK wykazały, że w planach taktycznych na lata 2007–2009, w oparciu o które opracowywane są następnie operacyjne plany kontroli, nie przewidziano również ryzyka związanego z handlem internetowym.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o rozważenie podjęcia działań organizacyjnych mających na celu wykorzystywanie ustawowych uprawnień Izby w sposób ukierunkowany na wywiązywanie się z obowiązków celnych przez podmioty prowadzące działalność w obszarze handlu internetowego.

Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.